

7. Bok Derek Universities and the Future of America / Derek Bok . — Durham: Duke University Press, 1990. — 143 p.
8. Owens James R. The importance of student organizations / James R. Owens // Journal of industrial technology. — 2003. — V.19, № 4. — P.2-6.
9. Wagner James W. What is Large, Private Research University / James W. Wagner // Journal USA. — November 2005. — P.27-34.

*М.М.Крижанівський
викладач,
Криворізький ДПУ*

ПРОБЛЕМА ПЛАСТИЧНОЇ АНАТОМІЇ В КОМПЛЕКСНОМУ ВИВЧЕННІ ФОРМОТВОЧОГО ПРОЦЕСУ СТУДЕНТАМИ-ТРУДОВИКАМИ НА ЗАНЯТТЯХ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА

В статті розглядається проблема застосування пластичної анатомії в комплексному вивченні формотворчого процесу студентами-трудоуниками на заняттях декоративно-прикладного мистецтва. Показано, що формування образотворчих навичок та вмінь суттєво залежить від знання студентами пластичної анатомії.

Ключові слова: комплексне формотворення, декоративно-прикладне мистецтво, пластична анатомія.

В статье рассматривается проблема применения пластической анатомии в комплексном изучении формообразовательного процесса студентами-трудоуниками на занятиях декоративно-прикладного искусства. Показано, что формирование изобразительных навыков и умений значительно зависит от знаний студентами пластической анатомии.

Ключевые слова: комплексное формообразование, декоративно-прикладное искусство, пластическая анатомия.

In the article rasmatrivaetsya problem of application of plastic anatomy in a complex study to the formoobrazovatel'nogo process of studentami-trudovikami on employments of fine art. It is rotined that forming of graphic skills and abilities considerably depends on knowledges the students of plastic anatomy.

Keywords: complex formoobrazovanie, dekorativno-prikladnoe art, plastic anatomy.

Мета даної статті полягає у розкритті проблем пов'язаних із формуванням знань та вмінь із пластичної анатомії під час створення елементів декоративно-прикладного мистецтва в процесі комплексного формотворення.

Після здобуття Україною незалежності відбувається реформування вищої школи на принципах демократизації.

Розбудова національної школи і поступове впровадження критично-креативної форми навчання вимагає у навчально-виховному процесі певної зміни ролі й функції вчителя, зростання його самостійності на етапі конструктивної розбудови й організації технології освіти веде відповідно до підвищення відповідальності за результати своєї роботи. Сучасні компетенції, методи та технології дозволяють йому перебудовувати навчально-виховний процес відповідно до нових вимог та вимагають від вчителя підвищення професійної майстерності, дозброєння новими знаннями. Основними чинниками досягнення цього складного завдання є підвищення теоретичного, практичного, методичного рівня вчителя яке добувається, як правило, шляхом самоосвіти.

У сучасній освіті існує невідповідність між стратегічною метою освіти-всесторонній розвиток особистості дитини і реальною діяльністю навчальних закладів. Активний пошук інструментів формування ефективного навчального процесу для масового навчання, які гарантовано забезпечили б успіх вчителям є актуальною потребою часу. Розв'язати ці проблеми покликані сучасні освітні технології, дидактичні засоби, діяльнісний підхід у навчанні з гарантованим результатом.

Оскільки трудове навчання є головною основою у трудовому та естетичному вихованні і якому відводиться головна роль критично-креативного розвитку особистості має ряд проблем, пов'язаних із вивченням та застосуванням пластичної анатомії в процесі створення образів декоративно-прикладного мистецтва. Чи знають і вміють наші студенти застосовувати на ділі знання пластичної анатомії і якщо не вміють, то чия тут провина? Ось ці питання, які повинні цікавити в наші дні педагогів-трудовиків.

Ми вважаємо, що причиною недосконалого виготовлення образних форм декоративно-прикладного мистецтва на заняттях по трудовому навчанні є не відповідність методики навчання принципам формотворчого процесу, який включає в себе вивчення пластичної анатомії людини та чотириногих тварин і птахів.

Відчувати, знати, вміти – повне мистецтво художника. Зображуючи людину, тварину, художник повинен знати його будову, його анатомію. Долоня руки складається із кісток, сухожилля, м'язів,

закрита шкірою. Щоб виконати її так як потрібно необхідно вивчити кістки, побудувати у відповідності.

Дуже важливе значення в процесі роботи над побудовою форми чотириногих тварин та птиць має знання анатомії не менше ніж знання пластичної анатомії людини. Людина більш багатообразніша в своїх руках ніж тварина, але її можна намалювати в будь-якій позі тому, що вона може позувати, а тварин позувати заставити не можна. Тому покладатися тільки на око, або перемальовувати не можна. Щоб вловити в процесі формотворення потрібний рух, потрібну позу, потрібний ракурс необхідно знати пластичну анатомію тварин та птиць.

При порівнянні, анатомія людини дуже схожа із анатомією чотириногих тварин і птиць. Назва більшості кісток і м'язів у людей і тварин однакова. Це дає можливість застосовувати ті ж самі методи побудови фігури тварини, які застосовуються під час зображення людей. «Але так як тварини вивчаються менш детально ніж людина, то для звичайної роботи художнику достатньо мати основні поняття про їх анатомічну структуру, тобто про скелет і розташування та дію головних м'язових масивів» [3, с. 166].

«Анатомія, як вказує сама етимологія слова – наука, вивчаюча будову складових частин тіла (м'язів, кісток, сухожилля, зв'язок, нутроців і т.д.), частин які ми від'єднуємо один від одного, розтином для того, щоб дослідити їх форму, відношення і зв'язки...» [1, с. 19]. Таким чином виникає висновок, що необхідно вивчити те, що утворює форми живого організму (людини, тварини), і те від чого залежать закономірності його руху і статички. Вивчити не тільки зовні, візуально, але із середини вивчити скелет, з'єднання кісток між собою, м'язову структуру, закони кісткового та м'язового зв'язку – тобто вивчити пластичну анатомію.

В ході історичного розвитку людство все більше і більше знаходить в тваринному світі не тільки захисника свого благополуччя але і відданого друга. Релігія та культові обряди зробили свій відбиток на художню творчість: з'явилися символічні зв'язки втілення єдності людини і тварини у вигляді сфінкса, крилатого бика, кентавра і т.д. «...Тварини стають не тільки джерелом матеріального існування людини, але і засобом його духовного розвитку, втіленням краси і досконалості. Образ тварини займає значне місце в образотворчому

мистецтві. З'явився окремий жанр, який отримав назву анімалістичний.

Ціла плеяда художників-анімалістів оспівує дивовижний світ живої природи. Тварини у витворах В.А.Ватагіна олюднені, вони наділені визначеними людськими якостями, рисами характеру і почуттями, властивими людині...Є.Рачев широко використовує цей прийом під час створення казкових або сатиричних образів» [2, с.157].

Тільки через уважне вивчення життя тварин, зовнішнього їх вигляду, поведінки, характеру і будови тіла можливе правдиве створення анімалістичного образу. При такій величезній різноманітності форм чотириногих тварин та птахів багатьом із них притаманні спільні принципи будови тіла і механіки руху. Це дає можливість під час вивчення пластичної анатомії вибрати порівняно невелику кількість характерних представників тваринного світу.

Хребетні тварини, які відносяться до одного виду, однієї сім'ї чи роду в будові скелету, його головних кісток, мають аналогічні признаки. Достатньо вивчити будову скелету хоча б одного – двох представників, щоб отримати початкові знання, необхідні для професійно грамотного процесу створення образу тварин.

Кісткова основа всього тіла, рельєф м'язів, характер зовнішнього покриву, пропорційне відношення частин тіла – ось ці важелі пластичної анатомії від якої залежить зовнішній вигляд тої чи іншої тварини, пластика його тіла, механіка руху. «Щоб успішно зображувати тварин, потрібно хоча б в загальних рисах знати особливості їх анатомічної будови» [4, с. 208].

Ми вважаємо, що для успішного виконання завдань по створенню анімалістичних образів в декоративно-прикладному мистецтві на заняттях трудового виховання необхідно ввести в навчальну програму вивчення пластичної анатомії людини, чотириногих тварин та птахів хоча би в загальних рисах.

Форми тварин та птахів дуже складні і щоб ґрунтовно вивчити пластичну анатомію декількох тварин чи птахів одночасно – дуже важко. Тому «...допомогу може зробити знання пластичної анатомії людини: воно до деякої ступені буде служити основою, так як будова скелету і м'язовий покрив тварин і людини не мають принципових відмінностей.

Різниця будови полягає головним чином в пропорціях кісток, в більшому чи меншому розвитку окремих ділянок м'язового покриву.

Головні частини скелету: хребетний стовп, грудна клітина, кістки передніх та задніх кінцівок (у людини відповідно верхніх та нижніх кінцівок), череп, кістки тазу, лопатки наявні у тих і у других...

...У тварин всі основні кістки скелету ті що й у людини, але відносна величина їх відмінна. Порівнюючи передні кінцівки ряду тварин між собою, легко встановити, що у коня плечева кістка відносно коротка, а кістки передпліччя і кісті навпаки, видовжені, тому ліктьовий суглоб піднятий високо. У мавпи він значно нижче. Та ж відносність стосується і до задніх кінцівок. Принцип їх будови однаковий, а відносна довжина відмінна, від цього коліно і особливо п'ятки у коней підняті високо, у собаки і мавпи вони значно коротші.

На відміну від людини, більшість тварин під час руху спирається на фаланги пальців, а копитні – тільки на нігті (копита).

Звичайно, при поглибленому вивченні тварин виникає необхідність більш ретельніше познайомитися з анатомічною будовою хоча б двох-трьох видів тварин та птахів, Тоді буде значно легше орієнтуватися в анатомічній будові більшості інших тварин» [5, с.201-203].

Таким чином, вивчення пластичної анатомії людини чотириногих тварин та птахів у скороченому, узагальненому до великих мас вигляді в процесі створення анімалістичних образів декоративно-прикладного мистецтва є найважливішою парадигмою методики викладання трудового та естетичного виховання. Вивчення та застосування майбутніми учителями трудового та естетичного виховання пластичної анатомії у формотворчому процесі допоможе їм сформувати знання та вміння правильно, професійно виконувати в матеріалі образи декоративно-прикладного мистецтва.

Актуальність даної проблеми в рамках сучасної системи освіти передбачає розробку методики вивчення пластичної анатомії людини, чотириногих тварин та птахів на заняттях трудового та естетичного виховання.

Список використаних джерел

1. Дюраль М. Анатомия для художников / М. Дюраль. – М.: Издательство В.Шевчук, 2001. – 360с.
2. Костерин Н.П. Учебное рисование / Н.П. Костерин. – М.: Просвещение, 1984. – 240с.
3. Рабинович З. Пластическая анатомия человека четвероногих животных и птиц.

4. Рисунок. Учеб. Пособие для студентов худож.-граф. фак. пед. ин-тов. Под ред. А.М.Серова. М., Просвещение, 1975. – 271 с.
5. Хитров А.Е. Рисунок. М., Издательство «Легкая Индустрия», 1964. – 240с.

*Н.Б.Гонтаровська,
канд. пед. наук,
навчально-виховний
комплекс № 28,
м. Дніпропетровськ*

КОМПЛЕКСНЕ ДІАГНОСТУВАННЯ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ЯК ОСНОВА ІНТЕГРОВАНОГО МЕДИКО-ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПІДХОДУ У СТВОРЕННІ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

У статті розкривається досвід проведення моніторингових обстежень розвитку особистості дитини в умовах сучасного навчального закладу.

Автор статті доводить, що завдяки діагностуванню забезпечується особлива увага до особистісного розвиваючого потенціалу освітнього середовища, ефективно вирішуються питання впровадження індивідуалізованого навчання і виховання учнів.

В статті розкривається досвід проведення моніторингових досліджень розвитку особистості дитини в умовах сучасного навчального закладу.

Автор статьи убеждает, что благодаря диагностированию обеспечивается особое внимание к личностному развивающему потенциалу образовательной среды, эффективно решаются вопросы внедрения индивидуализированного обучения и воспитания учеников.

The complex diagnosticating of personality's development in a context of computer intergrated medical, psychological and pedagogical approach in a creation of the educational environment.

The experience of conducting of the monitoring researches of child's personality development in condition of modern educational establishment has been investigated in this article.

The author proves that special attention to the personal and developing potencial of the educational environment has been provided thanks diagnosticating. The guestion of introduction of pupils' individuatized education and training has been solved effectively.

У контексті розгортання особистісно орієнтованої парадигми розвитку педагогічної теорії та практики пріоритетним завданням і